

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

22 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte: Toma Nadejda

Judecători: Bejenaru Iurie și Craiu Nicolae

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Druță Boris în numele inculpatului, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Leova din 18 iulie 2008 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 decembrie 2015, în cauza penală în privința lui

Tălămbăț Efim Anisim, născut la 16.12.1970, originar din s. Cîmpul Drept, r-nul Leova, domiciliat mun. Chișinău str. Ginta Latină, 17 ap. 156.

Termenul de examinare a cauzei:

Instanța de recurs: 03.05.2016 – 22.06.2016.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Leova din 18 iulie 2008, Tălămbăț Efim a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 195 alin. (2) Cod penal la 10 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita activități pe un termen de 3 ani.

Acțiunea civilă înaintată de către Lozan Oxana a fost admisă parțial, cu încasarea în beneficiul ei de la Tălămbăț Efim a sumei de 1800 euro, sau echivalentul în valută națională conform cursului oficial al BNM la momentul executării hotărîrii.

Acțiunea civilă înaintată de către Zaharia Victor a fost admisă, cu încasarea în beneficiul lui, în mod solidar, de la Tălămbăț Efim și Vicol Nicolae a sumei de 1500 euro, sau echivalentul în valută națională conform cursului oficial al BNM la momentul executării hotărîrii.

Prin aceeași sentință, a fost condamnat și Vicol Nicolae Trifan, în baza art. 195 alin. (2) Cod penal, la 10 ani închisoare, cu executarea pedepsei în

penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita activități în serviciul administrării publice pe un termen de 5 ani, în privința căruia hotărârile judecătorești nu sunt atacate.

2. Potrivit sentinței, în fapt, instanța de fond a stabilit că, Tălămbăț E.A., în perioada lunii septembrie 2006, împreună, prin înțelegere prealabilă cu Vicol N., urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul angajării la lucru peste hotare, în Republica Italia, au primit și au însușit:

- la 17 septembrie 2006, de la Valentina Soloviov pentru transportarea fiicei acesteia, Tatiana Soloviov, 3750 euro, echivalentul a 63487,50 lei, pe care aceasta i-a transmis-o lui Vicol N., cauzându-i părții vătămate un prejudiciu material considerabil;

- în perioada lunii septembrie 2006, de la Vasiliu Tamara, bani în sumă de 3750 euro, echivalentul a 62641 lei, cauzându-i părții vătămate un prejudiciu material considerabil;

- la 14 septembrie 2006, de la Zaharia Victor pentru transportarea soției acestuia, Zaharia Maria, bani în sumă de 1500 euro, echivalentul a 25395 lei, pe care acesta i-a transmis lui Vicol N., cauzându-i părții vătămate un prejudiciu material considerabil;

- în perioada lunii septembrie 2006, de la Lozan Andrian, pentru transportarea soției acestuia, Lozan Oxana, bani în sumă de 1100 euro, echivalentul a 18623 lei, pe care acesta i-a transmis lui Tălămbăț Efim cauzându-i părții vătămate o daună materială considerabilă.

Astfel, prin acțiunile sale, Tălămbăț Efim a comis infracțiunea prevăzută de art. 195 alin. (2) Cod Penal, *escrocherie*, adică, *însușirea în proporții deosebit de mari a bunurilor proprietarului, săvârșită prin înșelăciune și abuz de încredere*.

3. Sentința în cauză a fost contestată cu apel de către: inculpații Tălămbăț Efim, Vicol Nicolae și avocatul Timofti C. în numele ultimului, care au solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare, deoarece ei nu au comis infracțiunea incriminată.

Părțile vătămate Soloviov V., Stanciu A., Zaharia V., care au solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpaților să le fie aplicată o pedeapsă mai blândă, considerând pedeapsa numită prea aspră.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 16 decembrie 2008 a fost respins apelul inculpatului Tălămbăț Efim ca nefondat și admise apelurile inculpatului Vicol N., a avocatului Timofti C. și a părților vătămate, casată sentința, în latura penală în partea condamnării lui Vicol N., rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre în această parte, prin care Vicol N. a fost

condamnat în baza art.196 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 1 an închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În rest sentința a fost menținută.

5.Inculpatul Tălămbăț Efim a declarat recurs ordinar, împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea hotărârilor adoptate pe caz și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare.

6.Dosarul penal în cauză a fost solicitat de către Curtea Supremă de Justiție pentru judecarea recursului declarat, însă acesta nu a parvenit în instanța de recurs, fiind pierdut de către ÎS „Poșta Moldovei”.

7.Potrivit încheierii Judecătoriei Leova din 24 septembrie 2009, a fost dispusă restabilirea cauzei penale în privința lui Vicol N. și Tălămbăț Efim care a fost pierdută de către ÎS „Poșta Moldovei”.

8.Nefiind de acord cu încheierea dată inculpatul Tălămbăț Efim a declarat recurs, solicitând anularea acesteia.

9.Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 07 octombrie 2010, a fost admis recursul, casată încheierea sus menționată și dispusă remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

10.Prin încheierea Judecătoriei Leova din 28 ianuarie 2011, a fost dispusă restabilirea cauzei penale prin înlocuire, precum și cu restabilirea unor documente din dosar.

11.Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 24 mai 2011, a fost încetată procedura de recurs în cauza penală privindu-l pe Vicol N., condamnat în baza art.196 alin.(3) lit. b) Cod penal, în legătură cu retragerea recursului ordinar.

Totodată, judecând recursul ordinar declarat de condamnatul Tălămbăț Efim, Colegiul penal l-a admis, cu casarea deciziei instanței de apel în partea condamnării acestuia și dispunerea rejudecării cauzei în privința lui de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, pe motivul încălcării prevederilor art. 325 alin.(1) Cod penal - depășirea limitelor învinuirii formulate în rechizitoriu.

12.Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2011, au fost admise apelurile declarate de inculpatul Tălămbăț Efim și părțile vătămate, casată sentința în latura penală în partea condamnării lui Tălămbăț Efim, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre în această parte, prin care Tălămbăț Efim a fost condamnat în baza art. 196 alin. (4) Cod penal la 3 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

13.Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar procurorul care, a solicitat casarea acesteia și remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, motivînd că instanța de apel incorect a reîncadrat acțiunile inculpatului

din prevederile art. 195 alin. (2) Cod penal în cele ale art. 196 alin. (4) Cod penal, deoarece acestea urmau a fi încadrate în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, adică, escrocherie în proporții deosebit de mari.

14. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 19 iunie 2012, a fost admis recursul ordinar declarat, casată decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

15. În motivarea soluției adoptate instanța de recurs a indicat că concluziile instanței de apel sînt pripite, nu corespund materialelor dosarului și sînt bazate exclusiv pe temeiurile invocate în apelul părții apărării, fără ca probele administrate în cauză să fie verificate și apreciate în ansamblu, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și coroborării lor. În decizia atacată nu este o motivare cuvenită, că în acțiunile inculpatului sunt prezente elementele infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, cu referire la banii primiți de la părțile vătămate.

Totodată, instanța de recurs a menționat că, deși instanța de apel l-a condamnat pe inculpat pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.196 alin.(4) Cod penal, însă contrar prevederilor art. 394 alin.(1) Cod de procedură penală, nu a descris fapta criminală, considerată ca fiind dovedită, cu indicarea locului, timpului, modul săvîrșirii acesteia, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, ce ar determina calificarea faptelor săvîrșite conform semnelor ce caracterizează elementele infracțiunilor prevăzute de art. 196 alin.(4) Cod penal.

16. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 iulie 2013, au fost admise apelurile declarate de inculpatul Tălămbăț Efim și părțile vătămate, casată sentința și pronunțată o nouă hotărîre potrivit modului prevăzut de prima instanță, prin care Tălămbăț Efim a fost condamnat în baza art. 196 alin. (4) Cod penal la 3 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

17. Pentru a se pronunța astfel instanța de apel a reținut că, potrivit rechizitoriului inculpatul Tălămbăț Efim este învinuit pentru faptul că în comun acord cu Vicol N. au dus în eroare părțile vătămate Soloviov V., Stanciu A. și Zaharia V. sub pretextul pregătirii actelor pentru plecare în Republica Italia, însușind în total de la pătimiți suma de 168453,50 lei. Acțiunile inculpaților au fost încadrate în baza art. 195 alin.(2) Cod penal. Potrivit modificărilor operate prin Legea din 25.05.2009 art. 195 Cod penal, în redacția legii nr. 985-XV din 18.04.2002, a fost exclus.

Avînd în vedere modificările operate în Legea Penală a RM, instanța de apel a considerat oportun de a reîncadra acțiunile inculpatului Tălămbăț E.A. în baza

art. 196 alin.(4) Cod penal, adică cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari, prin înșelăciune și abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire.

Fiind audiate în ședința instanței de apel părțile vătămate Stanciu A., Zaharia V. și Soloviov V. au declarat că susțin declarațiile depuse de ei în prima instanță, adăugând că inculpatul le-a restituit suma de 3700 euro, 1500 euro și 3000 euro. Toate părțile vătămate au declarat că nu au careva pretenții către inculpat.

În opinia instanței de apel, vinovăția inculpatului este dovedită și prin declarațiile martorului Lozan A. și prin probele administrate de procuror, cercetate în cadrul instanței de fond și de apel: recipisa din 17.09.2006, procesele-verbale de ridicare din 15.12.2006, recipisa din 14.09.2006.

Instanța de apel a menționat că, în situația de față a fost întrunită condiția cumulativă pentru încadrarea acțiunilor inculpatului Tălămbăț Efim în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, adică este prezentă latura subiectivă a infracțiunii, cauzarea de daune în proporții deosebit de mari prin înșelăciune și abuz de încredere, în situația de față folosirea de către inculpatul Vicol N. a ștampilei primăriei or. Leova s. Hănășenii Noi, precum și a biroului din cadrul primăriei și a SRL „Litoral,, la eliberarea recipiselor, precum și prezentarea de către inculpatul Tălămbăț Efim a unor acte într-o limbă străină, pe care părțile vătămate nu o cunosc, cu aplicarea ștampilelor, asigurarea pătimiților cu polițe de asigurare medicală peste hotare, dar și faptul ca acesta din urmă se prezenta de multe ori la întâlnirile cu părțile vătămate, promițându-le că acestea din urmă totuși vor pleca peste hotarele RM, manifestă acțiuni îndreptate direct spre cauzare de daune materiale prin diverse metode de înșelare și abuz de încredere.

Instanța de apel a conchis că în situația dată este dovedită pe deplin intenția inculpatului Tălămbăț Efim de a obține foloase în urma abuzului de încredere a părților vătămate.

În continuare, instanța de apel a menționat faptul, ca inculpatul Tălămbăț Efim a restituit integral prejudiciul cauzat părților vătămate, lucru care din nou demonstrează recunoașterea vinovăției de către dînsul.

La stabilirea pedepsei instanța de apel a luat în considerație prevederile art. 61 și 75 Cod penal, adică scopul legii penale precum și principiile de individualizare a pedepsei.

Astfel, ținînd cont de faptul, că în privința inculpatului Tălămbăț Efim nu au fost stabilite careva circumstanțe agravante în cauză, în calitate de circumstanțe atenuante s-a stabilit recunoașterea vinovăției, restituirea integrală a prejudiciului cauzat părților vătămate, acestea din urmă au confirmat faptul că

nu au careva pretenții față de inculpat și nu doresc ca dînsul să fie privat de libertate, inculpatul este caracterizat pozitiv, anterior nu a fost condamnat, este căsătorit și are la întreținere 2 copii minori.

De asemenea, la stabilirea pedepsei instanța de apel a ținut cont și de faptul că inculpatul s-a aflat în stare de arest din 18.07.2008 până pe 29.11.2011, circumstanță care denotă conștientizarea de către dînsul al pericolului social al acțiunilor sale.

Rezumînd totalitatea acestor circumstanțe, instanța de apel a considerat necesar de a-i deduce inculpatului Tălămbăț Efim din termen perioada aflării lui în stare de arest de la 18.07.2008 pînă la 29.11.2011, considerînd pedeapsa numită lui ca ispășită.

18. Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs ordinar de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care Tălămbăț Efim să fie condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 10 ani închisoare de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita activități pe un termen de 3 ani.

În motivarea recursului se invocă că, instanța de apel:

- a dat o apreciere juridică incorectă probelor și faptelor prezentate de acuzare;
- nu s-a expus asupra declarațiilor părților vătămate, reprezentantului părții vătămate Vasiliu T., Stanciu A., martorilor Stanciu V., Lozan A., recipisele în primirea banilor de către Vicol N. de la Soloviov V., Vasiliu T., Zaharia V., recipisa în primire a 7500 euro de către Tălămbăț Efim de la Vicol N.
- hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția;
- instanța de apel eronat a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 196 Cod penal;
- instanța de apel, rejudecînd cauza, nu a îndeplinit indicațiile instanței de recurs.

19. Prin decizia Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 04 martie 2014, a fost admis recursul ordinar declarat de procuror, casată total decizia instanței de apel, în privința lui Tălămbăț Efim, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

20. În motivarea soluției adoptate, Colegiul a menționat că instanța de apel examinînd cauza, nu a respectat prevederile art. 414 Cod de procedură penală, precum și prevederile art. 101 Cod de procedură penală, indicînd în decizia pronunțată selectiv probele pe caz, unele fiind doar rediate în decizie, fără a menționa care fapte concrete confirmă acestea, nefiind apreciate, admise sau

respinse, cu argumentarea concluziei sale, iar celelalte fiind integral ignorate, neanalizate, neapreciate.

Cu referire la încadrarea acțiunilor inculpatului în baza art. 196 alin.(4) Cod penal, Colegiul penal a menționat că, instanța de apel urma să argumenteze prin probele cercetate că nu a avut loc însușirea banilor primiți de inculpat de la părțile vătămate, ci a fructului beneficiului, folosului utilizării banilor încredințați lui, însă în decizia contestată, nu este motivat faptul că în urma acțiunilor inculpatului, cu referire la banii primiți de la Soloviov V., Vasiliu T., Zaharia V., Lozan O., se confirma existența elementelor infracțiunii prevăzute de art.196 alin.(4) Cod penal.

În acest sens, Colegiul penal a statuat că, primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi calificată ca escrocherie doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat. Prin urmare, tălmăcirea art. 190 Cod penal indică o deosebire clară între escrocherie și cauzarea de daune materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere prevăzută la art. 196 Cod penal, însă instanța de apel, nu a analizat la modul convenit acțiunile și intenția inculpatului, care prezenta părților vătămate acte într-o limbă necunoscută acestora, cu aplicarea ștampilelor, asigura persoanele pentru plecarea peste hotare cu polițe de asigurare, se prezenta de multiple ori la întâlnirile cu părțile vătămate, insuflându-le astfel încredere, siguranță și legalitate în acțiunile lui, ce a generat transmiterea benevolă a banilor acestuia.

De asemenea, Colegiul penal a menționat, cu referire la situația faptică reținută în privința inculpatului Tălămbăț E., de către instanța de apel, care diferă de cea a inculpatului Vicol N., și anume că ei aveau roluri diferite, prin prisma acțiunilor de primire și transmitere a banilor, nefiind stipulată înțelegerea lor în acest sens, ca urmare fiind neîntemeiată concluzia de aceeași încadrare juridică la ambii inculpați.

Totodată, instanța de recurs a stabilit că, instanța de apel rejudecând cauza a ignorat indicațiile din decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 19 iunie 2012, repetând erorile admise de către instanța de apel la examinarea cauzei anterioare, precum și nu a respectat prevederile art. 417 Cod de procedură penală, și anume hotărârea adoptată nu cuprinde temeiurile de fapt și de drept ce au dus la admiterea apelului avocatului și respingerea apelului procurorului, precum și motivele adoptării soluției date, mai mult, fapta nici nu a fost constatată în hotărâre.

Mai mult, la examinarea apelurilor declarate, de fapt la argumentele invocate în apeluri nu s-a dat răspuns argumentat, instanța de apel doar s-a expus printr-o frază cu caracter general.

În asemenea circumstanțe, instanța de recurs a conchis că, decizia instanței de apel urmează a fi casată cu remiterea cauzei în instanța de apel pentru rejudecare în alt complet de judecători, în cadrul căreia urmează a fi apreciate probele toate în cumul, la justa lor valoare, pentru adoptarea unei soluții juste și corecte, iar la rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă obligatoriu de prevederile art. 436 Cod de procedură penală.

21. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 decembrie 2015, au fost admise cererile de retragere a apelurilor declarate de către părțile vătămate Soloviov V., Stanciu A. și Zaharia V. și încetată procedura de apel la cererile declarate de părțile vătămate.

A fost admis parțial apelul declarat de către inculpatul Tălămbăț Efim, casată parțial sentința în partea penală în privința lui Tălămbăț Efim și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează: Tălămbăț Efim a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 9 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activități în domeniul serviciul administrării publice pe un termen de 5 ani.

În temeiul art. 385 alin. (4) Cod de procedură penală, pedeapsa stabilită inculpatului Tălămbăț Efim, a fost redusă, fiindu-i stabilit definitiv 7 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activități în domeniul serviciul administrării publice pe un termen de 5 ani.

Termenul executării pedepsei închisorii urmînd a fi calculat din data reținerii inculpatului Tălămbăț Efim, cu includerea în acest termen a duratei aflării în stare de arest.

În rest, celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute fără modificări.

22. În fapt, instanța de apel a constatat că inculpatul Tălămbăț Efim, în luna septembrie 2006, urmărind scopul dobândirii ilicite a mijloacelor bănești, făcând abuz de încredere, a dus-o în eroare pe Soloviov Valentina, precum că o va transporta-o pe fiica ei, Soloviov Tatiana în Republica Italia în timp de o lună, solicitînd suma de 3750 euro. La 17.09.2006, Soloviov Valentina, fiind dusă în eroare prin intermediul lui Vicol Nicolae, i-a transmis inculpatului suma de 3750 euro.

Astfel, cet. Soloviov Valentina i-a fost cauzată a pagubă materială în sumă de 63487,50 lei.

Tot el, Tălămbăţ Efim în luna septembrie 2006, urmărind scopul dobândirii ilicite a mijloacelor băneşti, făcând abuz de încredere, a dus-o în eroare pe cet. Vasiliu Tamara, precum că o va transporta în Republica Italia în timp de o lună, solicitând suma de 3700 euro.

La data de 18.09.2006, Vasiliu Tamara, fiind dusă în eroare, prin intermediul lui Vicol Nicolae i-a transmis suma de 3700 euro.

Astfel, cet. Vasiliu Tamara i-a fost cauzată pagubă materială în sumă de 62641 lei.

Tot el, Tălămbăţ Efim, în septembrie 2006, urmărind scopul dobândirii ilicite a mijloacelor băneşti, făcând abuz de încredere, l-a dus în eroare pe cet. Victor Zaharia, precum că va perfecta acte pentru lucru şi o va transporta în Republica Italia pe soţia lui, Zaharia Măria, în timp de o lună, solicitând suma de 3750 euro.

La data de 14.09.2006, Zaharia Victor, fiind dus în eroare i-a transmis prin intermediul lui Vicol Nicolae, lui Tălămbăţ Efim suma de 1500 euro.

Tot el, Tălămbăţ Efim, în luna septembrie 2006, urmărind scopul dobândirii ilicite a mijloacelor băneşti, l-a dus în eroare pe cet. Lozan Andrian, precum că va perfecta actele pentru lucru şi o va transporta în Republica Italia pe soţia lui, Lozan Oxana, timp de o lună, solicitând suma de 3750 euro.

Fiind dus în eroare, Lozan Andrian i-a transmis lui Tălămbăţ Efim suma de 1100 euro.

Astfel, cet. Lozan Oxana i-a fost cauzată a pagubă materială în sumă de 18623 lei.

Ca rezultat al acţiunilor sale, Tălămbăţ Efim a însuşit bunurile altor persoane prin înşelăciune şi abuz de încredere în sumă totală de 170146,50 lei.

Astfel, ţinînd cont de cele sus menţionate precum şi de modificările operate prin Legea din 25.05.2009, potrivit căror art. 195 Cod penal, în redacţia Legii nr. 985-XV din 18.04.2002, a fost exclus, instanţa de apel a concluzionat că Tălămbăţ Efim prin acţiunile sale a comis infracţiunea prevăzută la art. 190 alin. (5) Cod penal, escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înşelăciune sau abuz încredere, săvârşite în proporţii deosebit de mari.

Instanţa de apel a menţionat că, deşi inculpatul Tălămbăţ Efim, nu a recunoscut vinovăţia în comiterea infracţiunii incriminate, vina acestuia în comiterea infracţiunii este demonstrată prin următorul probe: **declaraţiile reprezentantului părţii vătămate Vasiliu Tamara, Stanciu Agafia**, depuse în cadrul cercetării judecătoreşti; **declaraţiile părţii vătămate Zaharia Victor, Soloviov Valentina, Lozan Oxana** precum şi **declaraţiile martorilor Stanciu Vasile, Lozan Andriana**, depuse în cadrul cercetării judecătoreşti; **recipisa din 17.09.2006**, prin care se confirmă, că Vicol Nicolae a primit de la Soloviov

Valentina suma de 3750 euro, indicând-o sub forma unui împrumut, pe un termen de o lună (f. d. 6 vol. I). Proba în cauză, fiind coroborată cu declarațiile părții vătămate, confirmă faptul că suma menționată a fost primită de către Vicol Nicolae pentru organizarea plecării Tatiane Soloviov în Italia în termen de o lună, fapt confirmat în ședința de judecată atît de Soloviov Valentina, cît și de inculpatul Vicol Nicolae. Mai mult, pe foaia pe care este scrisă recipisa de Soloviov Valentina și semnată de Vicol Nicolae, erau aplicate ștampilele Primăriei com. Hănăsenii Noi r-nul Leova, și i-a fost prezentată părții vătămate de către inculpatul Vicol Nicolae; **procesul-verbal de ridicare din 15.12.2006** (f.d.10 vol. I), potrivit căruia în prezența lui Vicol Nicolae au fost ridicate recipisa din numele lui Tălămbăț Efim, care confirmă, că a primit pașapoartele pe numele lui Lozan, Zaharia, Vasiliu și Soloviova și recipisa din numele lui Tălămbăț Efim din 18.09.2006, precum și că a împrumutat de la Vicol Nicolae suma de 7500 euro pe termen de o lună; recipisa din 18.09.2006 (f.d.11 vol. I), potrivit căreia Tălămbăț Efim indică, că a luat pașapoartele pe numele lui Lozan, Zaharia, Vasiliu și Soloviova pentru perfectarea actelor de plecare în străinătate, dar și recipisa din 18.09.2006, care fost scrisă, din spusele lui Tălămbăț Efim, de către dânsul în absența părților vătămate indicînd, că suma de 7500 euro a primit-o de la Vicol Nicolae ca împrumut pe un termen de o lună; **procesul-verbal de ridicare din 15.12.2006**, din care rezultă că de la Vasiliu Tamara a fost ridicată lista cu inscripția numerelor și nominalului bancnotelor, semnată de Vicol Nicolae, care a confirmat în ședința de judecată, că includ suma în euro primită de la Vasiliu Tamara (f.d.58-59 vol. I); **recipisa din 14.09.2006** (f.d. 81 vol. I), potrivit căreia Vicol Nicolae indică, că a împrumutat de la Zaharia Victor suma de 1500 euro, pe un termen de o lună, însă în ședința de judecată din cadrul instanței de fond a indicat că, de fapt suma enunțată a primit-o pentru plecarea Măriei Zaharia în Italia. Recipisa în cauză este scrisă pe foaie cu aplicarea ștampilei SRL „Litoral” or. Leova; **actele întocmite într-o limbă străină** (f.d.88-125 vol. II).

Argumentele avocatului Dionis Panov , invocate în cadrul ședinței instanței de apel, referitor la faptul că spre deosebire de însușire, dobîndirea bunurilor presupune din start intenția persoanei de a lipsi victima de bunuri prin înșelăciune sau abuz de încredere, pe cînd însușirea bunurilor poate avea loc doar în condițiile, cînd bunurile deja se aflau în posesia persoanei, care ulterior a hotărît să-l lipsească pe proprietar de bunuri și că instanța de judecată nu a constatat că a avut loc dobîndirea bunurilor altor persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, instanța de apel le-a considerat neîntemeiate, deoarece componența de infracțiune prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal, incriminată inculpatului Tălămbăț Efim, prevede escrocheria, adică dobîndirea ilicită a

bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz încredere, săvârșite în proporții deosebit de mari.

În acest sens, instanța de apel a menționat că, latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la art. 190 Cod penal are următoarea structură și anume fapta prejudiciabilă alcătuită din două acțiuni (inacțiuni): a) acțiunea principală, care constă în dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, adică sustragerea lor; b) acțiunea sau inacțiunea adiacentă, care constă, în mod alternativ, în înșelăciune sau în abuz de încredere; 2) urmările prejudiciabile sub forma prejudiciului patrimonial efectiv; 3) legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Persoanele care intră în relații sociale cu privire la patrimoniu, în speță, sume de bani pretinse și ulterior dobândite de la părțile vătămate Soloviov Valentina, Stanciu Agafia și Zaharia Victor de către inculpatul Tălămbăț Efim, manifestă un minim de promptitudine. Inculpatul Tălămbăț Efim a beneficiat de buna credință a părților vătămate, iar personal a manifestat actele de conduită, care au adus atingere bunei-credințe și anume înșelăciunea și abuzul de încredere.

Obiectul juridic special al escrocheriei are un caracter complex. Astfel, obiectul juridic principal al acestei infracțiuni îl formează relațiile sociale cu privire la posesia asupra bunurilor mobile.

Obiectul juridic secundar al escrocheriei îl constituie relațiile sociale cu privire la libertatea manifestării de voință și minimul necesar de încredere. Libertatea manifestării de voință, alături de minimul necesar de încredere, sunt indispensabile pentru formarea și desfășurarea relațiilor sociale cu privire la patrimoniu, constituind atribute pentru valoarea socială a patrimoniului, fără de care această valoare nu mai poate genera relații sociale normale.

Obiectul material al escrocheriei este format din bunurile care au o existență materială, sunt create prin munca omului, dispun de valoare materială și cost determinat, fiind bunuri mobile și străine pentru făptuitor.

Astfel, în speță, instanța de apel a reținut că, părțile vătămate Soloviov Valentina, Stanciu Agafia și Zaharia Victor au transmis banii benevol către Vicol Nicolae și însușiți de Tălămbăț Efim, aceasta prin acțiunile sale a avut scopul de a da un caracter aparent legal al tranzacției efectuate.

Latura subiectivă a infracțiunii analizate se manifestă, în primul rând, prin vinovăție sub formă de intenție directă. Primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi calificată ca escrocherie doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri, urmarea scopul de a le sustrage și nu avea intenția să-și onoreze angajamentul asumat. Alături de alte circumstanțe, intenția cu privire la sustragere este

demonstrată prin situația financiară extrem de neprielnică a persoanei care își asumă angajamentul la momentul încheierii tranzacției.

Instanța de apel a stabilit că în acțiunile inculpatului Tălămbăț Efim, a persistat intenția directă, din considerentul că acesta a pretins și ulterior dobândit prin înșelăciune, folosindu-se de situația financiară extrem de neprielnică a părților vătămate Soloviov Valentina, Stanciu Agafia și Zaharia Victor sume de bani, în vederea întocmirii actelor necesare ca părțile vătămate să poată pleca la muncă în Italia.

În opinia instanței de apel, inculpatul Talambăț Efim încă la momentul primirii banilor de la părțile vătămate urmărea scopul însușirii lor și nu avea intenția de a-și executa angajamentele asumate.

Faptele menționate fiind confirmate și prin declarațiile inculpaților Vicol Nicolae și Tălămbăț Efim, potrivit cărora, ei nu s-au ocupat cu perfectarea actelor pentru plecarea persoanelor în străinătate, nu cunoșteau modalitatea și cerințele legale de perfectare a unor asemenea acte, însă atât Vicol Nicolae, cât și Tălămbăț Efim, au eliberat recipise, indicând nu scopul real al sumelor primite de la părțile vătămate, ci le-au dat forma unui contract de împrumut, fapt ce denotă intenția lor directă de însușire a banilor persoanelor prin înșelăciune chiar la momentul întocmirii recipiselor, aceasta fiind o formă de însușire a banilor primiți. Folosirea de către Vicol Nicolae a foilor cu aplicarea ștampilelor Primăriei s. Hănăsenii Noi r-nul Leova și SRL „Litoral”, or. Leova pentru eliberarea recipiselor din numele său, stabilirea de către dânsul a întâlnirilor părților vătămate cu Tălămbăț Efim, în biroul de serviciu în primăria s. Hănăsenii Noi, r-nul Leova, precum și acțiunile întreprinse de către Tălămbăț Efim, prin prezentarea unor acte într-o limbă străină, necunoscută de părțile vătămate, cu aplicarea ștampilelor, asigurarea persoanelor pentru plecarea peste hotare cu polițe de asigurare, prezentarea de multiple ori la întâlnirile cu părțile vătămate, care se soldau cu promisiuni că vor pleca în străinătate în timp de o lună se manifestă ca o varietate a înșelăciunii.

Aceste concluzii coroborează cu declarațiile părților vătămate și a martorilor, din care rezultă că prezentarea lui Tălămbăț Efim, ca pe o persoană competentă, care se ocupă cu perfectarea actelor pentru plecarea peste hotare, de către Vicol Nicolae, care deținea funcția de primar al s. Hănăsenii Noi, r-nul Leova, le-a insuflat încredere, siguranță și legalitate în acțiunile inculpaților.

În aceste circumstanțe, instanța de apel a conchis că, Tălămbăț Efim, a dus în eroare părțile vătămate privitor la posibilitățile sale de a le perfecta actele pentru plecarea la lucru în Italia prin modalități legale, care au generat ca rezultat transmiterea benevolă inculpaților a banilor de către părțile vătămate în proporții deosebit de mari.

Astfel, instanța de apel a conchis, că inculpatul Tălămbăț Efim, prin intermediul lui Vicol Nicolae a însușit bunurile părților vătămate Soloviov Valentina, Vasiliu Tamara, Zaharia Victor, Lozan Oxana, prin escrocherie în sumă totală de 170146,50 lei, iar acțiunile inculpatului constituie componența de infracțiunea prevăzută la art. 190 alin. (5) Cod penal.

23. Împotriva deciziei instanței de apel, la 07.04.2016, a declarat recurs ordinar avocatul Druță Boris în numele inculpatului Tălămbăț Efim, prin care invocând temei de drept pct. 2), 5), 6) și 12) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a solicitat repunerea în termen pentru a declara recurs, admiterea cererii și casarea sentinței și a deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi hotărâri prin care a-l achita pe Tălămbăț Efim.

În motivarea cerințelor recurentul a invocat:

- decizia instanței de apel a recepționat la data de 19.01.2016 orele 14.00. Recursul l-a declarat deoarece la 05.04.2016 a fost telefonat de către inculpat care a insistat să depună recurs, deoarece nu se consideră vinovat;

- atât sentința cât și decizia instanței de apel, privind condamnarea inculpatului, sunt bazate pe concluzii care contravin probelor din dosar;

- instanțele ierarhic inferioare nu și-au motivat soluțiile adoptate și nu au dat răspuns la argumentele invocate de partea apărării.

24. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că, recursul este declarat peste termen.

Dispozițiile art. 422 Cod de procedură penală, prevăd expres că termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Din materialele dosarului, rezultă că dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat la 22 decembrie 2015, în prezența procurorului Călugăreanu V. și a avocatului inculpatului Druță Boris, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată (f. d. 96 Vol. III), din care rezultă că aceștia au fost înștiințați despre ziua pronunțării deciziei motivate pentru data de 19 ianuarie 2016.

Din procesul-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel din 23 iunie 2015 rezultă, că la pronunțarea deciziei motivate s-a prezentat doar procurorul, însă inculpatul și apărătorul acestuia nu au fost prezenți, fiind înștiințați despre ziua pronunțării deciziei motivate.

Potrivit art. 231 alin. (1) Cod de procedură penală, termenele stabilite de prezentul cod se calculează pe ore, zile, luni și ani. Alin. (2) prevede că la calcularea termenelor procedurale se pornește de la ora, ziua, luna și anul indicate în actul care a provocat curgerea termenului, afară de cazurile în care legea dispune altfel. Alin. (3) prevede că la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Astfel, în speța, termenul de 30 zile se calculează, începând cu 20 ianuarie 2016 și se epuizează la 19 februarie 2016, iar recursul ordinar a fost declarat de către avocatul inculpatului, prin intermediul poștei (f. d. 134, vol. III), la data de 07 aprilie 2016, înregistrat la Curtea Supremă de Justiție la data de 08 aprilie 2016, cu numărul de intrare 1115 (f. d. 132 Vol. III).

Din cele expuse supra, instanța de recurs conchide că recursul ordinar declarat de avocatul Druță Boris în numele inculpatului Tălămbăț Efim este depus peste termenul legal de 30 zile, prevăzut în art. 422 Cod de procedură penală.

Nu poate fi reținut argumentul apărătorului, că a declarat recurs la solicitarea inculpatului, care l-a contactat telefonic la 05.04.2016, deoarece termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Potrivit prevederilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Unul dintre scopurile legii procesual penale este asigurarea egalității pentru toate părțile interesate în procesul penal, însă acest deziderat impune disciplinarea activității procesuale, inclusiv și prin stabilirea unor termene peremptorii.

În acest sens, art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală impune obligația îndeplinirii în termen a actelor de procedură, sub sancțiunea decăderii din exercițiul dreptului. Astfel, neexecutarea în termen a unui drept procesual, conform sancțiunii menționate, duce la pierderea acestuia.

Prin urmare, Colegiul penal, constatând încălcarea de către recurent a prevederilor art. 422 Cod de procedură penală a ajuns la concluzia inadmisibilității recursului declarat de avocatul Druță Boris, din motiv că este depus peste termen.

25. În conformitate cu art. 432 alin. alin. (1), (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Druță Boris în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 decembrie 2015, în cauza penală în privința lui **Tălămbăț Efim Anisim**, deoarece este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **24 iunie 2016**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Bejenaru Iurie

Craiu Nicolae